

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2012. július 12.*

„Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — Joghatóság, a határozatok elismerése és végrehajtása — 44/2001/EK rendelet — Európai szabadalomra vonatkozó bitorlási kereset — Különös és kizárólagos joghatóság — A 6. cikk 1. pontja — Több alperes — A 22. cikk 4. pontja — A szabadalom érvényességének vitatása — 31. cikk — Ideiglenes, illetve biztosítási intézkedések”

A C-616/10. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Rechtbank 's-Gravenhage (Hollandia) a Bírósághoz 2010. december 29-én érkezett, 2010. december 22-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Solvay SA**

és

a **Honeywell Fluorine Products Europe BV,**

a **Honeywell Belgium NV,**

a **Honeywell Europe NV** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, J. Malenovský (előadó), R. Silva de Lapuerta, Juhász E. és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: K. Sztranc-Sławiczek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. november 30-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Solvay SA képviseletében W. A. Hoyng és F. W. E. Eijsvogels advocaten,
- a Honeywell Fluorine Products Europe BV, Honeywell Belgium NV és Honeywell Europe NV képviseletében R. Ebbink és R. Hermans advocaten,
- a német kormány képviseletében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a görög kormány képviselőjében S. Chala, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviselőjében S. Centeno Huerta, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében A.-M. Rouchaud-Joët és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben.

a főtanácsnok indítványának a 2012. március 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 6. cikke 1. pontjának, 22. cikke 4. pontjának és 31. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a belgiumi székhelyű Solvay SA (a továbbiakban: Solvay) és a hollandiai székhelyű Honeywell Fluorine Products Europe BV, a belgiumi székhelyű Honeywell Belgium NV és a szintén a belgiumi székhelyű Honeywell Europe NV (a továbbiakban: Honeywell társaságok) között egy európai szabadalom különböző részeinek bitorlása tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

A Müncheneri Egyezmény

- 3 Az európai szabadalmak megadásáról szóló, 1973. október 5-én Münchenben aláírt egyezmény (a továbbiakban: Müncheneri Egyezmény), az 1. cikke értelmében, létrehozta „a szerződő államoknak a találmányi szabadalmak megadására vonatkozó közös jogrendjét”.
- 4 A megadásra vonatkozó közös szabályokon kívül, az európai szabadalmak továbbra is azon szerződő állam nemzeti szabályozásának hatálya alá tartoznak, amelyre kiterjedően azokat megadták. E tekintetben a Müncheneri Egyezmény 2. cikkének (2) bekezdése a következőket mondja ki:

„Az európai szabadalom mindegyik Szerződő Államban, amelyre kiterjedően azt megadták, ugyanazzal a hatállyal rendelkezik és ugyanolyan feltételek alá esik, mint az ebben az államban megadott nemzeti szabadalom [...]”.

- 5 Az európai szabadalom jogosultjának jogait illetően az említett egyezmény 64. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) [...] a szabadalom jogosultja a megadásról szóló értesítés meghirdetésének napjától kezdve mindegyik Szerződő Államban, amelyre kiterjedő hatállyal a szabadalmat megadták, ugyanolyan jogokkal rendelkezik, mint amelyek az érintett államban nemzeti úton megadott szabadalomból erednének.

[...]

- (3) Az európai szabadalom bitorlása esetén a nemzeti jog szerint kell eljárni.”

Az uniós jog

- 6 A 44/2001 rendelet (11), (12), (15) és (19) preambulumbekzdése a következket tartalmazza:

„(11)

A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. [...]

(12) Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.

[...]

(15) A harmonikus jogalkalmazás érdekében a párhuzamos eljárások lehetőségét el kell kerülni, és biztosítani kell, hogy ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatot két tagállamban.
[...]

[...]

(19) Biztosítani kell a [polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i Brüsszeli Egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény)] és e rendelet közötti folytonosságot, ennek érdekében átmeneti rendelkezéseket kell megállapítani. Ugyanez a folytonossági követelmény vonatkozik a Brüsszeli Egyezménynek az Európai Közösségek Bírósága általi értelmezésére is, és az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is [a Bíróság ezen értelmezési munkájára vonatkozó, felülvizsgált és módosított] 1971-es Jegyzőkönyvet [HL 1998. C 27., 28. o.] kell alkalmazni.”

- 7 E rendelet 2. cikke értelmében:

„(1) E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.(2) Arra a személyre, aki nem állampolgára annak a tagállamnak, ahol lakóhellyel rendelkezik, a tagállam állampolgáira irányadó joghatósági szabályokat kell alkalmazni.

- 8 A 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontja, amely a rendelet II. fejezetének a „Különös joghatóság” címet viselő 2. szakaszában szerepel, a következőképpen rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy perelhető továbbá:

1. amennyiben több személy együttes perlése esetén az adott személy az alperesek egyike, bármely alperes lakóhelyének bírósága előtt, feltéve, hogy a keresetek között olyan szoros kapcsolat áll fenn, hogy az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni”.

- 9 E rendelet 22. cikkének 4. pontja szerint:

„A lakóhelyre való tekintet nélkül a következő bíróságok kizárólagos joghatósággal rendelkeznek:

[...]

4. olyan eljárásra, amelynek tárgya szabadalom, védjegy, formatervezési minta vagy hasonló, letétbe helyezést vagy lajstromozást igénylő jogok lajstromozása vagy érvényessége, annak a tagállamnak a bíróságai, ahol a letétbe helyezést vagy lajstromozást kérelmezték, vagy az megtörtént, illetve közösségi jogi aktus vagy nemzetközi egyezmény alapján megtörténtnek tekintendő.

Az Európai Szabadalmi Hivatal [a Münchener Egyezmény] alapján fennálló joghatóságának sérelme nélkül, az egyes tagállamok bíróságai a lakóhelyre való tekintet nélkül kizárólagos joghatósággal rendelkeznek az említett államnak megadott európai szabadalom lajstromozását vagy érvényességét érintő eljárásban”.

- 10 Az említett rendelet 25. cikke a következőképpen hangzik:

„Amennyiben valamely tagállam bíróságához olyan keresettel fordulnak, amelyre a 22. cikk alapján más tagállam bírósága kizárólagos joghatósággal rendelkezik, a bíróság hivatalból megállapítja joghatóságának hiányát.”

- 11 Ugyanezen rendelet 31. cikke értelmében:

„Valamely tagállam bíróságainál a tagállam joga alapján rendelkezésre álló ideiglenes intézkedések, beleértve a biztosítási intézkedéseket is, még akkor is kérelmezhetőek, ha e rendelet alapján az ügy érdemére más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 12 A Solvay – az EP 0 858 440 számú európai szabadalom jogosultja – 2009. március 6-án a Rechtbank 's-Gravenhage előtt bitorlási keresetet indított az említett szabadalom Dániában, Írországban, Görögországban, Luxemburgban, Ausztriában, Portugáliában, Finnországban, Svédországban, Liechtensteinben és Svájcban érvényben lévő nemzeti részeire vonatkozóan a Honeywell társaságokkal szemben amiatt, hogy azok a Honeywell International Inc által gyártott, és az említett szabadalommal védett termékkel azonos terméket (HFC-245 fa) forgalmaztak.
- 13 A Solvay azt rója fel a Honeywell Fluorine Products Europe BV-nek és a Honeywell Europe NV-nek, hogy Európa-szerte jogosulatlan tevékenységet folytattak, a Honeywell Belgiumnak pedig azt, hogy Észak- és Közép-Európában folytatott jogosulatlan tevékenységet.
- 14 A Solvay ezen szabadalombitorlási eljárás keretében 2009. december 9-én arra irányuló közbenső kérelmet is benyújtott a Honeywell társaságokkal szemben, hogy a bíróság ideiglenes intézkedéssel tiltsa meg az alapjogvita eldöntéséig a határokon átnyúló szabadalombitorlást.
- 15 A Honeywell társaságok a közbenső eljárás keretében a szóban forgó szabadalom nemzeti részeinek semmisségére hivatkoztak, anélkül azonban hogy megsemmisítés iránti keresetet nyújtottak volna be, vagy egyáltalán jelezték volna erre irányuló szándékukat, és vitatták volna az alapkeresetre és közbenső eljárásra vonatkozóan eljáró holland bíróság joghatóságát.
- 16 E körülmények között a Rechtbank 's-Gravenhage felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„A [44/2001] rendelet 6. cikkének 1. pontjával kapcsolatban:

- 1) Fennáll-e [a 44/2001] rendelet 6. cikkének 1. pontja értelmében vett »ellentmondó határozatok« elkülönített eljárásokban történő meghozatalának lehetősége olyan esetben, amikor különböző tagállamokban székhellyel rendelkező két vagy több társaság mindegyikének e tagállamok

egyikének bírósága előtt külön-külön azt róják fel, hogy ugyanarra a termékre vonatkozó jogosulatlan tevékenységeik folytatásával megsértették egy másik tagállamban érvényben lévő európai szabadalomnak ugyanazt a nemzeti részét?

A [44/2001] rendelet 22. cikkének 4. pontjával kapcsolatban:

- 2) Alkalmazni kell-e [a 44/2001] rendelet 22. cikkének 4. pontját külföldi szabadalomra alapított ideiglenes intézkedés (például határokon átnyúló bitorlástól való ideiglenes eltiltás) elrendelésére irányuló eljárásban, ha a kérelmezett kifogásában az érvényesített külföldi szabadalom semmisségére hivatkozik, tekintettel arra, hogy ebben az esetben az eljáró bíróság nem dönt véglegesen az érvényesített szabadalom érvényességéről, hanem csak felméri, hogy [az ezen] rendelet 22. cikkének 4. pontja szerint joghatósággal rendelkező bíróság milyen döntést hozna, és ha az eljáró bíróság véleménye szerint fennáll az ésszerű, nem elhanyagolható lehetősége annak, hogy a joghatósággal rendelkező bíróság az érvényesített szabadalmat semmisnek nyilvánítja, az ideiglenes intézkedés – bitorlástól való eltiltás formájában történő – elrendelése iránti kérelmet elutasítja?
- 3) Az előző kérdésben említett eljárásban támaszthatók-e a [44/2001] rendelet 22. cikke 4. pontjának alkalmazhatóságára vonatkozóan a semmisségi kifogással szemben olyan alaki követelmények, amelyek értelmében ez a cikk csak akkor alkalmazható, ha [az e] rendelet 22. cikkének 4. pontja szerinti joghatósággal rendelkező bíróság előtt már benyújtottak, vagy – a bíróság által meghatározott határidőn belül – benyújtanak megsemmisítés iránti keresetet, illetve ha legalább kibocsátottak vagy kibocsátanak erre vonatkozó idézést a szabadalom jogosultja részére, vagy elegendő csupán semmisségi kifogás előterjesztése, és amennyiben elegendő, támaszthatók-e olyan követelmények az előterjesztett kifogás tartalmával szemben, hogy azt kellőképpen meg kell indokolni, és/vagy hogy e kifogás érvényesítését ne lehessen visszaélészerűnek tekinteni?
- 4) Ha az első kérdésre igenlő válasz adandó: a semmisségi kifogásnak az első kérdésben említett eljárásban történő előterjesztése után azzal a következménnyel marad-e fenn a bíróságnak a szabadalombitorlási kereset elbírálására vonatkozó joghatósága, hogy (amennyiben a felperes kívánja) a szabadalombitorlási eljárást a [44/2001] rendelet 22. cikkének 4. pontja szerint joghatósággal rendelkező bíróságnak a szabadalom érvényesített nemzeti része érvényességére vonatkozó döntéséig fel kell függeszteni, vagy a keresetet el kell utasítani, mert a bíróság nem határozhat a döntés szempontjából meghatározó jelentőségű kifogásról, vagy a semmisségi kifogás előterjesztése után a bíróságnak a szabadalombitorlási keresetre vonatkozó joghatósága is megszűnik?
- 5) Ha [a második] kérdésre igenlő válasz adandó: [alapíthatja-e] valamely nemzeti bíróság [a 2001/44] rendelet 31. cikké[re] olyan külföldi szabadalomra alapított ideiglenes intézkedés elrendelése (például határokon átnyúló bitorlástól való eltiltás) iránti kérelem elbírálására vonatkozó joghatóságát, amellyel szemben védekezési jogalapként az érvényesített szabadalom semmisségére hivatkoznak, vagy (amennyiben megállapítható, hogy [az ezen] rendelet 22. cikke 4. pontjának alkalmazhatósága a Rechtbank['s-Grevenhagénak] a szabadalombitorlási kereset elbírálására vonatkozó joghatóságát nem érinti) az érvényesített külföldi szabadalom semmisségének elbírálására vonatkozó joghatóságát?
- 6) Amennyiben [az ötödik] kérdésre igenlő válasz adandó: milyen tényállás vagy körülmények szükségesek ahhoz, hogy a [C-391/95. sz.] Van Uden ügyben [1998. november 17-én] hozott ítélet [EBHT 1998., I-7091. o.] 40. pontjában szereplő, a kérelmezett intézkedések tárgya és az eljáró bíróság államának területi joghatósága közötti valós összekötő kapocs fennállása megállapítható legyen?"

Az előzetes döntéshozatal iránti kérdésekről

Az első kérdéstről

- 17 A kérdést előterjesztő bíróság első kérdése lényegében arra irányul, hogy a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatokat eredményezhet, amikor különböző tagállamokban székhellyel rendelkező két vagy több társaság mindegyikének e tagállamok egyikének bírósága előtt külön-külön azt róják fel, hogy ugyanarra a termékre vonatkozó jogosulatlan tevékenységeik folytatásával megsértették egy másik tagállamban érvényben lévő európai szabadalomnak ugyanazt a nemzeti részét.
- 18 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontja az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében úgy rendelkezik, hogy több személy együttes perlése esetén az adott személy bármely alperes lakóhelyének bírósága előtt perelhető, feltéve, hogy a keresetek között olyan szoros kapcsolat áll fenn, hogy célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni.
- 19 A 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontjában foglalt joghatósági szabály a célját tekintve megfelel a rendelet (12) és (15) preambulumbekzdésében megfogalmazott, a gondos igazságszolgáltatás előmozdítására, a párhuzamos eljárások lehetőségének elkerülésére, és ezáltal az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülésére irányuló törekvésnek (lásd a C-145/10. sz. Painer-ügyben 2011. december 1-jén hozott ítélet [EBHT 2011., I-12533. o.] 77. pontját).
- 20 Másfelől az említett különös joghatósági szabályt egyrészt a 44/2001 rendelet (11) preambulumbekzdésére tekintettel kell értelmezni, amely szerint a joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg (lásd a C-98/06. sz. Freeport-ügyben 2007. október 11-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-8319. o.] 36. pontját).
- 21 Ezt a különös joghatósági szabályt, mivel eltérést enged az alperes lakóhelyének tagállama szerinti bíróság joghatóságát kimondó, a 44/2001 rendelet 2. cikkében foglalt elvtől, megszorítóan kell értelmezni, és nem teszi lehetővé az említett rendelet által kifejezetten szabályozott eseteken túlmenő értelmezést (lásd a fent hivatkozott Painer-ügyben hozott ítélet 74. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 22 Ezenkívül ez a szabály nem értelmezhető úgy, hogy alkalmazása lehetővé tegye a felperes számára, hogy csupán azért indítson eljárást több alperes ellen, hogy az egyik alperest kivonja a lakóhelye szerinti bíróság joghatósága alól (lásd ebben az értelemben a 189/87. sz. Kalfelis-ügyben 1988. szeptember 27-én hozott ítélet [EBHT 1988., 5565. o.] 8. és 9. pontját; a C-51/97. sz., Réunion européenne és társai ügyben 1998. október 27-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-6511. o.] 47. pontját, valamint a fent hivatkozott Painer-ügyben hozott ítélet 78. pontját).
- 23 Másfelől a Bíróság megállapította, hogy a nemzeti bíróság feladata a hozzá benyújtott különböző kérelmek közötti összefüggés fennállásának, vagyis elkülönített eljárások esetén az egymásnak ellentmondó határozatok meghozatala veszélyének mérlegelése, és erre vonatkozóan az iratokban fellelhető minden szükséges adat figyelembevétele (lásd a fent hivatkozott Freeport-ügyben hozott ítélet 41. pontját és a fent hivatkozott Painer-ügyben hozott ítélet 83. pontját).

- 24 A Bíróság e tekintetben azonban pontosította, hogy ahhoz, hogy a határozatokat a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontja értelmében egymásnak ellentmondónak lehessen tekinteni, nem elegendő az, hogy eltérés van közöttük a jogvita megoldását illetően, ezenfelül az is szükséges, hogy ez az eltérés ugyanazon ténybeli és jogi helyzetben álljon fenn (lásd C-539/03. sz., Roche Nederland és társai ügyben 2006. július 13-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6535. o.] 26. pontját; a fent hivatkozott Freeport-ügyben hozott ítélet 40. pontját és a fent hivatkozott Painer-ügyben hozott ítélet 79. pontját).
- 25 A Bíróság egyrészt kimondta az ugyanazon helyzet fennállásának megítélésével kapcsolatban, hogy nem lehet az ugyanazon tényállás fennállására következtetni abban az esetben, ha az alperesek eltérőek, és a nekik felrótt, különböző szerződő államokban elkövetett bitorlási cselekmények sem azonosak. Másrészt a Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem lehet az ugyanazon jogi helyzet fennállására következtetni abban az esetben, ha több szerződő állambeli bírósághoz fordulnak az ezen államokra kiterjedően megadott európai szabadalom bitorlása miatti keresetekkel, amelyeket az ezen államokban lakóhellyel rendelkező alperesek ellen általuk a területükön állítólagosan elkövetett cselekmények miatt indítanak (lásd a fent hivatkozott Roche Nederland és társai ügyben hozott ítélet 27. és 31. pontját).
- 26 Egy európai szabadalom ugyanis – ahogyan ez a Münchener Egyezmény 2. cikkének (2) bekezdéséből és 64. cikkének (1) bekezdéséből világosan következik – továbbra is azon szerződő állam nemzeti szabályozásának hatálya alá tartozik, amelyben azt megadták. Ezért az európai szabadalombitorlás miatt indított kereseteket – ahogyan ez a Münchener Egyezmény 64. cikkének (3) bekezdéséből kitűnik – minden egyes olyan állam területén hatályos nemzeti szabályozásra tekintettel kell megvizsgálni, amelyre kiterjedően a szabadalmat megadták (a fent hivatkozott Roche Nederland és társai ügyben hozott ítélet 29. és 30. pontja).
- 27 Az olyan ügyekben, mint amilyen az alapügy, az ügy sajátosságaiból következik, hogy ugyanazon ténybeli és jogi helyzetben esetlegesen eltérően határozhatnak a jogvitáról, és ezért nem kizárt, hogy az ilyen eltérések elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatokat eredményezhetnek.
- 28 Ugyanis – ahogyan ezt a főtanácsnok indítványának 25. pontjában kiemelte – mindkét bíróságnak az „európai szabadalom” különböző, állítólag megsértett „nemzeti részeire” vonatkozó különböző nemzeti jogokra tekintettel kellene a maga részéről megvizsgálnia a sérelmezett bitorlásokat. Így például a finn jog szerint kellene megítélniük az európai szabadalom finn részének általa történő megsértését, hogy a Honeywell társaságok Finnország területén ugyanolyan hamisított terméket forgalmazzanak.
- 29 A nemzeti bíróságnak ahhoz, egy olyan helyzetben, mint amilyen az alapeljárásban fennáll, az elé terjesztett különböző kérelmek közötti összefüggés fennállását, vagyis elkülönített eljárások esetén az egymásnak ellentmondó határozatok meghozatalának veszélyét mérlegelje, különösen azt a kettős körülményt kell figyelembe vennie, hogy egyrészt az alapeljárás alpereseinek külön-külön ugyanazon termékekkel szemben elkövetett, azonos bitorlási cselekményeket rónak fel, másrészt a vonatkozó bitorlási cselekményeket ugyanazon tagállamokban követték el, és ezáltal a szóban forgó európai szabadalom ugyanazon nemzeti részeit sértették meg.
- 30 A fentiekre tekintettel az első kérdésre úgy kell válaszolni, hogy a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatokat eredményezhet, amikor különböző tagállamokban székhellyel rendelkező két vagy több társaság mindegyikének e tagállamok egyikének bírósága előtt külön-külön azt róják fel, hogy ugyanarra a termékre vonatkozó jogosulatlan tevékenységeik folytatásával megsértették egy másik tagállamban érvényben lévő európai szabadalomnak ugyanazt a nemzeti részét. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell az iratok valamennyi releváns elemét figyelembe véve mérlegelnie azt, hogy ennek veszélye fennáll-e.

A második kérdéstről

- 31 A kérdést előterjesztő bíróság második kérdése arra irányul, hogy alkalmazható-e a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja külföldi szabadalomra alapított ideiglenes intézkedés (például határokon átnyúló bitorlástól való ideiglenes eltiltás) elrendelésére irányuló eljárásban, ha az alapeljárás alperesei védekezésésként az érvényesített külföldi szabadalom semmisségére hivatkoznak, tekintettel arra, hogy ilyen esetben az eljáró bíróság nem dönt véglegesen az érvényesített szabadalom érvényességéről, hanem csak felméri, hogy az ezen rendelet 22. cikkének 4. pontja szerint joghatósággal rendelkező bíróság milyen döntést hozna, és ha az eljáró bíróság véleménye szerint fennáll az ésszerű, nem elhanyagolható lehetősége annak, hogy a joghatósággal rendelkező bíróság az érvényesített szabadalmat semmisnek nyilvánítja, akkor az ideiglenes intézkedés – bitorlástól való eltiltás formájában történő – elrendelése iránti kérelmet elutasítja.
- 32 Márpedig magának az előzetes döntéshozatali kérdésnek és az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak a szövegéből következik, hogy az alapjogvita középpontjában álló kérdés a 44/2001 rendelet 31. cikkében foglalt joghatósági szabály által szabályozott ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló eljárásra vonatkozik.
- 33 Következésképpen a feltett kérdést úgy kell érteni, mint amely lényegében arra irányul, hogy úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontját, hogy az olyan körülmények között, mint amelyek az alapeljárásban fennállnak, ellentétes a rendelet 31. cikkének alkalmazásával.
- 34 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 44/2001 rendelet 31. cikkéből következően valamely tagállam bírósága akkor is jogosult egy ideiglenes, illetve biztosítási intézkedésről dönteni, ha e rendelet alapján az ügy érdemére más tagállam bírósága rendelkezik joghatósággal.
- 35 Egyébiránt a 44/2001 rendelet – amint ez 22. cikkének 4. pontjából kitűnik – kizárólagos joghatósági szabályt állapít meg, amely szerint olyan eljárásra, amelynek tárgya szabadalom lajstromozása vagy érvényessége, kizárólag annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek joghatósággal, ahol a letétbe helyezést vagy lajstromozást kérelmezték, vagy az megtörtént, illetve közösségi jogi aktus vagy nemzetközi egyezmény alapján megtörténtnek tekintendő.
- 36 Ami mindenekelőtt a 44/2001 rendelet 22. cikke 4. pontjának és 31. cikkének szövegét illeti, rá kell mutatni arra, hogy ezek a rendelkezések különböző helyzeteket szabályoznak, és eltérő alkalmazási körrel bírnak. Ezért, míg a 22. cikk 4. pontja egy pontosan meghatározott területre vonatkozó jogvitákban történő érdemi határozathozatalra irányuló joghatóság kikötését tartalmazza, a 31. cikk az ügy érdemére vonatkozó bármely joghatóságtól függetlenül alkalmazandó.
- 37 Egyébiránt ez a két rendelkezés nem utal egymásra.
- 38 Továbbá a 44/2001 rendelet felépítésével kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy az említett rendelkezések a 44/2001 rendelet „Joghatóság” címet viselő II. fejezetében szerepelnek, és „különös rendelkezéseknek” minősülnek az ugyanezen fejezet 1. szakaszában foglalt „általános rendelkezésekhez” képest.
- 39 Semmi nem utal azonban arra, hogy a szóban forgó rendelkezések közül az egyik általánosnak vagy különösnek minősülhetne a másikhoz képest. Ugyanazon II. fejezet két külön szakaszában – a 6., illetve a 10. szakaszban – szerepelnek ugyanis.
- 40 A 44/2001 rendelet 31. cikke ebből következően a rendelet 22. cikkének 4. pontjához képest önálló alkalmazási körrel rendelkezik. Ez a 31. cikk ugyanis – amint a jelen ítélet 34. pontja is megállapítja – következésképpen akkor alkalmazandó, amikor az ügy érdemére vonatkozóan joghatósággal rendelkezőtől eltérő bíróság egy ideiglenes, illetve biztosítási intézkedés iránti kérelemmel

kapcsolatban jár el, és így az említett 22. cikk 4. pontja – amely az ügy érdemére vonatkozó joghatóságra irányul – főszabály szerint nem értelmezhető úgy, hogy leronthatná az említett 31. cikket, és következésképpen kizárhatná annak alkalmazását.

- 41 Meg kell azonban vizsgálni, hogy a Bíróságnak a Brüsszeli Egyezmény 16. cikkének 4. pontjára vonatkozóan adott értelmezése nem vezet-e eltérő következtetésre.
- 42 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy mivel a 44/2001 rendelet a tagállamok egymás közötti viszonyában a Brüsszeli Egyezmény helyébe lép, a Bíróság által az ezen egyezmény rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés az említett rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben ezen közösségi jogszabályok rendelkezései egyenértékűnek tekinthetők (lásd különösen a C-189/08. sz. Zuid-Chemie ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-6917. o.] 18. pontját; a C-292/08. sz. German Graphics Graphische Maschinen ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-8421. o.] 27. pontját, és a C-406/09. sz. Realchemie Nederland ügyben 2011. október 18-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-9773. o.] 38. pontját).
- 43 Márpedig a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja, amely a jelen kérdés megvizsgálása szempontjából releváns, a Brüsszeli Egyezmény 16. cikkének 4. pontjával megegyező rendszert tükröz, ezenkívül a szövege is majdnem azonos. Erre az egyenértékűsége tekintettel, ezen rendelet (19) preambulumbekzdésének megfelelően biztosítani kell a két jogszabály értelmezése közötti folyamatosságot (analógia útján lásd a C-167/08. sz., Draka NK Cables és társai ügyben 2009. április 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-3477. o.] 20. pontját; a C-180/06. sz. Ilsinger-ügyben 2009. május 14-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-3961. o.] 58. pontját, valamint a fent hivatkozott Zuid-Chemie ügyben hozott ítélet 19. pontját).
- 44 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Bíróság a C-4/03. sz. GAT-ügyben 2006. július 13-án hozott ítéletének (EBHT 2006., I-6509. o.) 24. pontjában, hatékony érvényesülését biztosítandó, szélesen értelmezte a Brüsszeli Egyezmény 16. cikkének 4. pontját. Kimondta ugyanis, hogy ennek a rendelkezésnek az egyezmény rendszerében elfoglalt helyére és a kitűzött célra tekintettel, az említett rendelkezésben foglalt joghatósági szabályok kizárólagos és imperatív jelleggel rendelkeznek, amely különleges erővel köti mind a peres feleket, mind a bíróságot.
- 45 A Bíróság egyébiránt úgy ítélte meg, hogy a Brüsszeli Egyezmény 16. cikkének 4. pontjában foglalt kizárólagos joghatóság mindig alkalmazandó, akármilyen eljárás keretében merül is fel a szabadalom érvényességének a kérdése, akár a keresetlevélben, akár kifogás útján, a kereset megindításakor vagy bármely ezt követő későbbi szakaszban (lásd a fent hivatkozott GAT-ügyben hozott ítélet 25. pontját).
- 46 Ezenkívül a Bíróság kifejtette, hogy annak megengedése a Brüsszeli Egyezmény rendszerén belül, hogy a szabadalmak megadásának állama szerintitől eltérő államok bíróságai járulékos jelleggel dönthessenek e szabadalom érvényességéről, többszörözné a határozatok ellentmondásosságának kockázatát is, amelyet az egyezmény éppen elkerülni igyekszik (lásd a fent hivatkozott GAT-ügyben hozott ítélet 29. pontját).
- 47 A Bíróságnak a Brüsszeli Egyezmény 16. cikkének 4. pontjára vonatkozóan adott értelmezésére, a határozatok ellentmondásosságának e rendelkezés által elkerülni kívánt kockázatára tekintettel, és figyelembe véve a 44/2001 rendelet 22. pontja 4. cikkének és a Brüsszeli Egyezmény 16. cikke 4. pontjának tartalma közötti, a jelen ítélet 43. pontjában megállapított egyenértékűséget, meg kell állapítani, hogy a 44/2001 rendelet 22. cikke 4. pontjának a jelen ítélet 44. pontjában említett sajátos hatálya kihathat az ezen rendelet 22. cikkére kifejezetten utaló 25. cikkében foglalt joghatósági szabály és más – így különösen az említett rendelet 31. cikkében foglalt – joghatósági szabályok alkalmazására.

- 48 Következésképpen az a kérdés merül fel, hogy a 44/2001 rendelet 22. cikke 4. pontjának a Bíróság által értelmezett sajátos alkalmazási köre kihat-e ezen rendelet 31. cikkének alkalmazására egy olyan helyzetben, mint amilyen az alapügyben szerepel, amelyben olyan szabadalombitorlási keresetről van szó, amelynek keretében járulékosan, határokon átnyúló bitorlástól való eltiltásra irányuló ideiglenes intézkedés elrendelésével szembeni védekezési jogalapként egy európai szabadalom semmisségére hivatkoztak.
- 49 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatban eljáró bíróság nem dönt véglegesen az érvényesített szabadalom érvényességéről, hanem csak felméri, hogy a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja alapján joghatósággal rendelkező bíróság erre vonatkozóan milyen döntést hozna, és ha az eljáró bíróság véleménye szerint fennáll az ésszerű, nem elhanyagolható lehetősége annak, hogy a joghatósággal rendelkező bíróság az érvényesített szabadalmat semmisnek nyilvánítja, az ideiglenes intézkedés elrendelése iránti kérelmet elutasítja.
- 50 Ilyen körülmények között nem áll fenn határozatok ellentmondásosságának a jelen ítélet 47. pontjában hivatkozott kockázata, mivel a közbenső eljárásban eljáró bíróság által hozott ideiglenes határozat semmiképpen nem dönti el előre annak a határozatnak a tartalmát, amelyet a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontja alapján joghatósággal rendelkező bíróságnak az ügy érdemében meg kell hoznia. Azok az indokok, amelyek miatt a Bíróság szélesen értelmezte a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontjában foglalt joghatóságot, nem követelik meg ezért az említett rendelet 31. cikke alkalmazásának kizárását egy olyan esetben, mint amely az alapeljárásban szerepel.
- 51 A fenti megállapítások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan körülmények között, mint amelyek az alapeljárásban fennállnak, nem ellentétes a rendelet 31. cikkének alkalmazásával.

A harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdésről

- 52 A második kérdésre adott válaszra tekintettel a harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdést nem kell megválaszolni.

A költségekről

- 53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 6. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében vett, elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatokat eredményezhet, amikor különböző tagállamokban székhellyel rendelkező két vagy több társaság mindegyikének e tagállamok egyikének bírósága előtt külön-külön azt róják fel, hogy ugyanarra a termékre vonatkozó jogosulatlan tevékenységeik folytatásával megsértették egy másik tagállamban érvényben lévő európai szabadalomnak ugyanazt a nemzeti részét. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell az iratok valamennyi releváns elemét figyelembe véve mérlegelnie azt, hogy ennek veszélye fennáll-e.**

- 2) **A 44/2001 rendelet 22. cikkének 4. pontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan körülmények között, mint amelyek az alapeljárásban fennállnak, nem ellentétes a rendelet 31. cikkének alkalmazásával.**

Aláírások